

31. Israel/Occupied Palestinian Territories [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.amnestyusa.org/our-work/countries/middle-east-and-north-africa/israel-and-occupied-palestinian-territories>

32. Le Duc Tho – Facts. Refused the Peace Prize [Electronic resource]. – Access mode: https://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/1973/tho-facts.html

33. Tension, Protests Shadow Ceremony in Oslo [Electronic resource]. – Access mode: <https://news.google.com/newspapers?nid=2519&dat=19781211&id=p-5dAAAAIABAJ&sjid=dF8NAAAAIABAJ&pg=1352,1424567&hl=ru>

34. A Nobel Prize for Idiots, Signifying Only Bias [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.bloomberg.com/view/articles/2012-10-14/a-nobel-prize-for-idiots-signifying-only-bias>

35. Nobel Prizes Awarded Under Protests [Electronic resource]. – Access mode: <https://news.google.com/newspapers?nid=1734&dat=19781211&id=G3ofAAAAIABAJ&sjid=jIEAAAAIABAJ&pg=6673,4004152&hl=ru>

36. Nomination and Selection of Peace Prize Laureates [Electronic resources]. – Access mode: <https://www.nobelprize.org/nomination/peace/>

37. Nomination Database [Electronic resource]. – Access mode: http://www.nobelprize.org/nomination/archive/show_people.php

38. National Dialogue Quartet – Facts [Electronic resource]. – Access mode: http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/2015/tndq-facts.html

39. Albert Lutuli (1898 – July 21, 1967) [Electronic resource]. – Access mode: <http://overcomingapartheid.msu.edu/people.php?id=65-251-84>

Proshin D. V., associate professor of the Chair of Political Science, Sociology and Humanities, Alfred Nobel University Dnipropetrovsk (Ukraine, Dnipro), denis.v.proshin@gmail.com

«The Nobel Peace Prize for Terrorists»: political myopia, a paradigm shift or a political compromise?

The article deals with one of the most controversial scenarios of awarding the Nobel Peace Prize – awarding those political leaders who were earlier accused of being involved in the terrorist activity. Traditional «sensationalist» criticism of such episodes is counterposed with the complex analysis of «awarding terrorists» (Menachem Begin, Nelson Mandela and Yasser Arafat). Controversial episodes are succeedingly considered in three aspects: from the point of view of the politico-historical concretics of awarding the prize; from the point of view of the procedure of the awarding the Peace Prize; from the point of view of the internally controversial nature of the prize itself reflecting controversies inherent in politics. The fallacy of simplified criticism of «awarding terrorists» is demonstrated. More measured approach to such cases, encompassing above-mentioned factors, is proposed.

Keywords: Nobel Peace Prize, terrorism, Menachem Begin, Nelson Mandela, Yasser Arafat.

Прошин Д. В., доцент кафедри політології, соціології та гуманітарних наук, Дніпропетровський університет ім. Альфреда Нобеля (Україна, Дніпро), denis.v.proshin@gmail.com

«Нобелівська премія для терористів»: політична короткозорість, зміна парадигми чи компроміс?

Статтю присвячено одному з найбільш спірних сценаріїв вручення Нобелівської премії миру – нагородженню тих політичних діячів, проти яких раніше висувалися звинувачення у причетності до тероризму. Звичайній «сенсаційній» критиці цих епізодів протиставляється комплексний політичний аналіз «нагородження терористів» (Менахема Бегіна, Нельсона Манделі та Ясіра Арафата). Спірні епізоди по чергово розглядаються у трьох ракурсах: з точки зору політико-історичної конкретики нагородження; з точки зору процедурної специфіки присудження Премії миру; з точки зору внутрішньо суперечливої природи самої премії як відображення суперечностей політичної діяльності. Розкривається хибність спрощеної критики «нагородження терористів». Пропонується більш зважена оцінка таких нагороджень, що враховує вищезазначені чинники.

Ключові слова: Нобелівська премія миру, тероризм, Менахем Бегін, Нельсон Мандела, Ясір Арафат.

* * *

УДК 32.01

Римаренко С. Ю., доктор політичних наук, професор, Інститут етнополітичних і політичних досліджень ім. І. Ф. Кураса (Україна, Київ), gileya.org.ua@gmail.com

Гринчук М. С., Інститут міжнародних відносин КНУ ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ), maryna_grynchuk@yahoo.com

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ВИРІШЕННІ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

Проаналізовано теоретичну базу досліджень з вивчення міжнародних міждержавних та неурядових організацій. Використовуючи порівняльний метод, було проаналізовано схожості та відмінності їх функціональних складових в процесі реагування на існуючі та виникаючі сучасні глобальні проблеми, виявлені шляхи та методи взаємодії з метою збільшення ефективності діяльності. Основною метою статті є визначення ролі міжнародних неурядових організацій в процесі вирішення та запобігання глобальним проблемам гуманітарної сфери. В роботі коротко освітлена діяльність трьох ключових міжнародних гуманітарних організацій. На основі виявлених можливих труднощів, що можуть потенційно виникнути в процесі функціонування організацій, були вироблені рекомендації щодо їх запобігання.

Ключові слова: міжнародна урядова організація, міжнародна міждержавна організація, глобальні проблеми, багатостороння дипломатія.

Останнім часом все більш помітну роль займають глобалізаційні процеси міжнародної політики і транскордонний аспект різноманітних проблем. Глобалізація означає ущільнення транскордонної взаємодії, вона втягує, хоча і з різним ступенем глибини, майже всі держави, суспільства, організації, групи акторів і індивідів в комплексну систему взаємозалежності. У другій половині ХХ ст. міжнародні організації, транснаціональні корпорації та окремі індивіди стали дедалі частіше залучатися до процесу міжнародної діяльності, позбавивши держави статусу єдиних акторів світової арени.

Метою роботи є визначення ролі міжнародних організацій у вирішенні глобальних проблем. Завдання дослідження полягають в аналізі функціональних особливостей діяльності міждержавних на неурядових міжнародних організацій, визначення можливостей міжнародних неурядових організацій в рамках подолання та запобігання глобальним проблемам.

Інтенсифікація появи глобальних проблем, неспроможність їх вирішення окремими державами, посилення демократичних процесів в сфері внутрішніх і міжнародних відносин, трансформація сфери національних інтересів держав, зростання бажання окремих індивідів збільшити свою сферу впливу, розширення можливостей транскордонних зв'язків і діяльності громадськості різних країн, а також можливості технологічного прогресу сприяли збільшенню кількості міжнародних організацій.

Міжнародні організації діляться на 2 основних види: міждержавні та неурядові організації.

Міжнародні міждержавні організації виникли в результаті бурхливого розвитку світогосподарських зв'язків і торгово-економічних відносин між державами, подальше нарощування яких спровокувало необхідність уніфікації стандартів, створення і підтримання стабільних міжнародно-правових, транспортних, комунікаційних, поштових, фінансових та інших умов для їх здійснення.

Для закріплення досягнутих домовленостей було вирішено заснувати постійні міжнародні організації, виконавчі органи яких могли б забезпечити неупереджене

їх виконання. Першими цими структурами стали такі міжнародні міждержавні організації, як Міжнародний союз для вимірювання землі, створений в 1864 році, Всесвітній телеграфний союз (1865 р), Всесвітній поштовий союз (1874 р.), Міжнародне бюро мір і ваг (1875 р.), Міжнародний союз для охорони літературної і художньої власності (1886 р.), Міжнародний союз міжнародного транспорту (1890 р.). Перші міжнародні міждержавні організації забезпечили виконання встановлених суверенними державами–членами правил і норм поведінки в сфері транспорту, зв'язку, торгівлі та інших сферах господарства [1, с. 121].

Прикладами сучасних міждержавних організацій є Організація Об'єднаних Націй та її спеціалізовані агентства, Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), Організація американських держав (ОАД), Європейський Союз, Спільнота Латиноамериканських і Карибських держав (СЕЛАК), Європейська асоціація вільної торгівлі (САВТ) тощо.

Що стосується визначення міжнародних неурядових організацій, то найбільш влучне визначення міститься в резолюції Економічної і Соціальної Ради ООН (ЕКОСОП) від 27 лютого 1950 р., де зазначено, що міжнародною неурядовою організацією є будь-яка міжнародна організація, яка не заснована на підставі міждержавної угоди.

Беручи до уваги термін «міжнародні неурядові організації», то найбільш влучне визначення міститься в резолюції Економічної і Соціальної Ради ООН (ЕКОСОП) від 27 лютого 1950 р., де зазначено, що міжнародною неурядовою організацією є будь-яка міжнародна організація, яка не заснована на підставі міждержавної угоди. Сам термін «неурядова організація» увійшов в міжнародно-юридичний лексикон в ході створення Статуту Організації Об'єднаних Націй в 1945 році завдяки включенню в нього Статті 71 – радикальної на ті часи інновації, що дозволила міжнародним неурядовим організаціям на легальних підставах брати участь у міжнародних відносинах і міждержавній дипломатії.

Аспект значного збільшення кількості міжнародних організацій є одним з чинників підвищення ролі багатосторонньої дипломатії, яка видозмінюється в залежності від середовища перебування. Одночасно з підвищенням значення багатосторонньої дипломатії, глобалізація в той же час її ускладнила. Виявилося, що вона більш підходить для вирішення проблем, що породжуються глобалізацією, ніж двостороння дипломатія. Акторами багатосторонньої дипломатії є вже не тільки представники держав, але й делегати міжнародних організацій, політики, та міжнародні чиновники.

Як результат збільшення кількості організацій і розширення їх функцій, відбулося ускладнення міжнародних відносин. Якщо в минулому держави намагалися вирішити свої питання за допомогою двосторонніх відносин, то на сучасному етапі з'являються такі проблеми, у вирішенні яких зацікавлені всі держави. Такі питання відносяться до компетенцій міжнародних організацій. У цьому випадку організації беруть на себе значну частину таких питань, адже зазвичай вони мають більші можливості, що полягають у внутрішньоорганізаційному механізмі їх діяльності. Вони сприяють розвитку дружніх відносин і вирішенню питань, які неможливо вирішити зусиллями окремих держав за допомогою двосторонніх угод. Однак слід зазначити,

що дана обставина ні в якій мірі не применшує значення двосторонніх угод.

Основними ознаками, присутніми міжнародним неурядовим організаціям, є відсутність отримання прибутку, визнання принаймні однією державою, отримання грошових коштів більш ніж з однієї країни, здійснення діяльності щонайменше в двох країнах, та створення на основі установчого акту.

Аналізом різних аспектів діяльності міжнародних неурядових організацій займаються такі зарубіжні автори як Г. Анхейер, К. Хагаї, Д. Андерхіл, А. Білер, Р. Хіггот, К. Даї, С. Карновітц, Л. Саламон, В. Хауфлер та інші. В останні роки цій проблематиці починають приділяти все більшу увагу вітчизняні автори, такі як П. А. Циганков, С. А. Афонцев, Д. Г. Балувєв., М. М. Лебедева, О. М. Міхєєв та інші.

У 1977 р. робоча група під керівництвом Е. Ласло, професора філософії, системних наук та політології, підготувала доповідь «Цілі для людства», де були висунуті чотири глобальні цілі: глобальна безпека – припинення гонки озброєнь, виключення війн і конфліктів, а також відмова від насильства; вирішення продовольчої проблеми в глобальному масштабі – ліквідація голоду, створення світової системи, що дозволяє задовольнити потреби в продовольстві всіх людей на Землі; глобальний контроль за використанням енергетичних і сировинних ресурсів – розробка раціонального і економічно безпечного використання електроенергії, контроль над технологією, економічно ефективне природокористування; глобальний розвиток, орієнтований на якісне зростання, – це підвищення якості життя, а також соціальна справедливість в розподілі матеріальних і духовних благ [2, с. 525].

У доповіді «Немає меж навчання» 1979 р., що була підготовлена американським фахівцем в галузі освіти Дж. Боткіним, вченим з Марокко М. Ельманджри і професором Бухарестського університету М. Малиці значилося, що глобальні проблеми можуть бути вирішені тільки в рамках міжнародних неурядових організацій, враховуючи той факт, що держави не змогли досягти позитивного результату при вирішенні глобальних проблем в рамках міждержавних організацій. У доповіді основними проблемами людства були названі виживання і забезпечення людської гідності. Авторі прийшли до висновку, що найбільш успішно глобальні проблеми можуть бути вирішені міжнародними неурядовими організаціями. Але не слід зменшувати вплив міжнародних міждержавних організацій, адже подібні організації здійснюють контроль за співпрацею держав в області глобальних проблем, а в разі правопорушення застосовують санкції відносно правопорушника. Міжнародні неурядові організації не володіють подібними функціями.

У 2014 р. Генеральний Секретар ООН Пан Гі Мун підкреслив все зростаючу роль міжнародних неурядових організацій і відповідно громадянського суспільства у всіх демократичних країнах і країнах, що розвиваються. Він виокремив три основні види діяльності, при здійсненні яких, неурядові організації можуть зробити внесок в управління конфліктами і побудови світу. Серед них:

– превентивна дипломатія, оскільки міжнародні неурядові організації знайомі з місцевим контекстом і можуть звернути увагу уряду на небезпеку;

– миротворчість, враховуючи той факт, що вони можуть надавати гуманітарну і соціальну допомогу в небезпечних і складних умовах;

– постконфліктне миробудівництво, коли є необхідність допомогти уряду і населенню набути впевненості в собі і відновити ресурси для побудови довгострокового миру.

Роль міжнародних неурядових організацій у вирішенні глобальних проблем проявляється в різних формах. Сьогодні ці структури активно займаються питаннями гуманітарної допомоги, захистом прав людини і охорони навколишнього середовища, забезпеченням миру і безпеки, беруть участь в освітніх програмах, спортивних проектах і багатьох інших. Саме неурядові організації доводять до відома уряду і світової громадськості потреби і відчай людей, здійснюють громадський контроль за діяльністю державних органів і сприяють активній участі в суспільно-політичному житті на місцевому та міжнародному рівнях. Вони забезпечують аналіз і експертну оцінку самих різних, в тому числі глобальних проблем, діють як механізм «раннього оповіщення» і допомагають здійснювати контроль за виконанням міжнародних угод.

Існує безліч різновидів міжнародних неурядових організацій, що спеціалізуються на різних областях. Серед них виділяють, наприклад, релігійні організації, спортивні, профспілкові, правові та ін. В даній статті ми розглянемо декілька гуманітарних організацій, які спеціалізуються на допомозі постраждалим від стихійних лих або жертвам конфліктів. Допомога такими організаціями надається всім, хто її потребує, незалежно від статі, раси, та віросповідання.

Значний спектр діяльності гуманітарних неурядових організацій дозволяє надавати як масову, так і адресну благодійну допомогу, яка виділяється на потреби людей, що зазнають емоційних страждань і матеріальних труднощів. Окремий аспект діяльності гуманітарних організацій – надання населенню психосоціальної підтримки. Найбільш важливими завданнями, пов'язаними з медициною, які ставлять перед собою гуманітарні міжнародні неурядові організації, є боротьба з ВІЛ / СНІД та туберкульозом.

Найбільшою міжнародною неурядовою організацією, що займається гуманітарною діяльністю, є Міжнародний комітет Червоного Хреста, основними напрямками діяльності якого є боротьба зі стихійними лихами, що включає в себе реагування на гуманітарні катастрофи і надання допомоги постраждалим країнам [3].

Іншою не менш значущою організацією є «Лікарі без кордонів» (Médecins sans Frontières, MSF), всесвітній рух, що складається з 23 асоціацій, що утворюють міжнародну мережу MSF, штаб-квартира якої знаходиться в Швейцарії. Приблизно в 70 країнах по всьому світу діють програми MSF, в яких здебільшого працює медичний, логістичний та адміністративний персонал, який в основному складається з місцевих жителів [4].

Значну практичну роботу з надання гуманітарної допомоги виконує організація Oxfam International, міжнародне некомерційне об'єднання 18 організацій, що працюють більш ніж в 90 країнах світу. Головним завданням цього об'єднання є боротьба з бідністю. Оксфем забезпечує людей чистою питною водою та продовольством; ведеться здійснення програм, спрямованих на довгостроковий рішення причин бідності [5].

У проекті міжнародних мирних досліджень проблем миру Джоан Б. Крок Університету Нотр-Дам (США) аналізується роль, яку відіграють міжнародні неурядові організації в запобіганні конфліктів. У ньому визначаються такі області, в яких вони посилять вплив урядів і міжнародних організацій на ранне попередження та запобігання внутрішніх конфліктів шляхом: «1. збільшення можливості доступу до сторін, які беруть участь в конфлікті, і потоку інформації про них; 2. більш повного реагування; 3. посилення впливу мирних стратегій через власні організаційні структури; і 4. створення умов для участі великих держав в великомасштабних операціях превентивного і рятувального характеру».

Також, завжди існує небезпека, що гуманітарна підтримка може подовжити людські страждання – в тому випадку, якщо гуманітарна допомога йде не за призначенням, а на підтримку воюючих сторін. Дослідження щодо запобігання конфліктів показує, що «допомога часто реєструється групами і таким чином сприяє продовженню конфлікту». Згідно з результатами цього ж дослідження, певні програми розвитку і фінансової допомоги «опосередковано сприяли загостренню горизонтального нерівності і, отже, збільшили ймовірність насильства». Також, присутність і активна діяльність міжнародних гуманітарних неурядових організацій, особливо в країнах «третього світу», сприяє створенню паразитичної економіки і формує залежність населення від гуманітарних поставок [6, с. 5].

Задля запобігання цьому, необхідно вводити ефективну та прозору систему відслідковування грошових потоків та моніторингу діяльності. Що стосується паразитичної економіки, шляхом уникнення цієї ситуації може бути професійна підготовка або перепідготовка бенефіціарів, що входять до вразливої верстви населення.

Активна гуманітарна діяльність та спрямованість таких організацій, як Міжнародний Комітет Червоного Хреста, «Лікарі без кордонів», «Оксфам» та інших, ідея надання незалежної гуманітарної допомоги стала одним з головних пріоритетів міжнародної політики в кінці ХХ – початку ХІ століття, а самі ці глобальні гуманітарні неурядові організації – найбільш впливовими структурами в гуманітарному середовищі.

Безумовно, надзвичайно важливий вплив на вирішення гуманітарних проблем людства відіграють глобальні міжнародні неурядові гуманітарні організації, охоплюючи різноманітний спектр послуг, починаючи з роздачі продуктових, фармацевтичних ваучерів, та закінчуючи психосоціальною підтримкою. Однак, задля запобігання звиканню бенефіціарів до систематичного отримання благодійної допомоги, необхідно проводити програми поступової адаптації та повернення до професійного життя. Виключення можуть складати вразливі верстви населення, для яких дана опція є неможливою.

Що ж стосується глобальних проблем людства, то рушійною силою є кооперація як неурядових так і міждержавних міжнародних організацій з метою підвищення спроможності комплексного впливу на ситуації.

Список використаних джерел

1. Барановский В. Международные организации как механизмы регулирования международных отношений / В. Г. Барановский. Современные международные отношения. – М.

2. Goals in a Global Community: The Original Background Studies for the Goals for Mankind. A Report to the Club of Rome. – N. Y. – 1977. – Vol.2. – P.525.
3. International Committee of Red Cross [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.icrc.org/>.
4. Врачи без границ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ru.msf.org/>.
5. Oxfam International [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oxfam.org/en/campaigns>.
6. «From reaction to prevention: Opportunities for the UN system in the new millennium», Conference Report, International Peace Academy. – New York, 2000.

References

1. Baranovskij V. Mezhdunarodnye organizacii kak mehanizmy regulirovanija mezhdunarodnyh otnoshenij / V. G. Baranovskij. Sovremennye mezhdunarodnye otnoshenija. – М.
2. Goals in a Global Community: The Original Background Studies for the Goals for Mankind. A Report to the Club of Rome. – N. Y. – 1977. – Vol.2. – P.525.
3. International Committee of Red Cross [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.icrc.org/>.
4. Vrachy bez granic [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://ru.msf.org/>.
5. Oxfam International [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.oxfam.org/en/campaigns>.
6. «From reaction to prevention: Opportunities for the UN system in the new millennium», Conference Report, International Peace Academy. – New York, 2000.

Rymarenko S. Yu., Doctor of Political Sciences, Professor, Institute of ethno-political and Political Studies Ivan Kuras (Ukraine, Kyiv), gileya.org.ua@gmail.com

Grinchuk M. S., Institute of International Relations of Kiev University Shevchenko (Ukraine, Kyiv), maryna_grynychuk@yahoo.com

The role of international organizations in resolving global problems

Theoretical studies of the basis of international intergovernmental and non-governmental organizations were conducted. Using the comparative method, similarities and differences of their functional components in the process of responding to existing and emerging contemporary global problems were analyzed, and means of interaction in order to increase efficiency were found. Special attention was given in the article to the role of international non-governmental organizations in the solution and prevention of global problems in humanitarian sphere, key activities of three key international humanitarian organizations were reviewed. Based on the identified potential problems that could potentially arise in the operation of the organization, recommendations for their prevention were made.

Keywords: international non-governmental organizations, international intergovernmental organization, global issues, multilateral diplomacy.

Рымаренко С. Ю., доктор политических наук, профессор, Институт этнополитических и политических исследований им. И. Ф. Кураса (Украина, Киев), gileya.org.ua@gmail.com

Гринчук М. С., Институт международных отношений КНУ им. Тараса Шевченко (Украина, Киев), maryna_grynychuk@yahoo.com

Роль международных организаций в решении глобальных проблем

Проанализирована теоретическая база исследований по изучению международных межгосударственных и неправительственных организаций. Используя сравнительный метод, были проанализированы сходства и различия их функциональных составляющих в процессе реагирования на существующие и возникающие современные глобальные проблемы, выявлены пути и методы взаимодействия с целью повышения эффективности деятельности. Особое внимание в статье уделено роли международных неправительственных организаций в процессе решения и предотвращения глобальных проблемам гуманитарной сферы, коротко освещена деятельность трех ключевых международных гуманитарных организаций. На основе выявленных возможных трудностей, которые могут потенциально возникнуть в процессе функционирования организации, были выработаны рекомендации по их предотвращению.

Ключевые слова: международная неправительственная организация, международная межправительственная организация, глобальные проблемы, многосторонняя дипломатия.

* * *

УДК 321.013:325.3

Русанова М. І.,
кандидат історичних наук, доцент кафедри
політології та правознавства, Луганський
національний університет ім. Тараса Шевченка
(Україна, Старобільськ),
marinarusanova2007@yandex.ru

«ФІТРЕЙДЕРСЬКИЙ ІМПЕРІАЛІЗМ» НЕЙЛА ФЕРГЮСОНА

Багато вчених прийшли до висновку, що процес деколонізації провалився. Настання політичної незалежності принесло процвітання тільки невеликій кількості колишніх колоній. Все більша кількість дослідників приходять до висновку, що реальна проблема XXI століття – не глобалізація, а її відсутність, і саме імперія є найдосконалішим державним устроєм. Гострі дискусії викликає проблема як імперіалізму, так і нової імперської держави. Багато вчених стверджують що, саме імперія – єдина надія на майбутнє багатьох країн світу, оскільки тільки могутня іноземна держава здатна побудувати основні інституційні основи, які необхідні для побудови успішної економіки. У більшості випадків для багатьох країн єдина надія на майбутнє – це втручання іноземної держави, здатної побудувати основні інституційні основи, які необхідні для економічного розвитку. Багато поглядів вчених зокрема звернені в сторону Британської імперії, як найбільш вдалого імперського проекту.

Ключові слова: фітредерскім імперіалізм, Британська імперія, гегемонія.

Двадцять століття відкинуло імперію як ідею і як практику. Початок цьому було покладено публікацією однієї з найбільш впливових антиімперіалістичних праць «Імперіалізм» Хобсона, основною ідеєю якого була думка, що Британська імперія – це проект, запущений виключно в інтересах крихітної еліти фінансистів та їх клієнтів [1]. У 1902 році він опублікував у Лондоні свою працю, написану в результаті його поїздки до Південної Африки під час англо-бурської війни. У своїй роботі він стверджує, що в основі імперії лежить розважливий і жадібний макіавеллізм, а не шляхетні ідеї [1].

Процес деколонізації, що тривав майже все XX століття, збільшив кількість незалежних держав. У 1920 р. було лише 69 суверенних держав в світі. До 1950 року їх число зросло до 89, а в 1995 році, коли російська імперія, нарешті, розвалилася, їх стало 192.

Так навіщо взагалі потрібно науковцям приділяти увагу імперії та колоніальному устрою? Попередні покоління істориків жили в той час і з тим світоглядом, коли альтернативи імперії здавалися не тільки очевидними і привабливими, але і знаходилися на шляху до перемоги по всьому світові. Але багато вчених прийшли до висновку, що процес деколонізації провалився. Настання політичної незалежності принесло процвітання тільки невеликій кількості колишніх колоній. Все більша кількість дослідників приходять до висновку, що реальна проблема 21 століття – не глобалізація, а її відсутність, і саме імперія є найдосконалішим державним устроєм. Гострі дискусії викликає проблема як імперіалізму, так і нової імперської держави. Багато поглядів зокрема звернені в сторону британської імперії, як найбільш вдалого імперського проекту.

У британському імперському дискусії завжди була поширена методологія позитивізму, згідно з якою історики бачили в розвитку суспільства прогрес, еталоном якого однозначно вважалася Англія, яка вміло прищеплювала свої прогресивні форми в колоніях. Популярні в позитивізм аналогії з живою природою давали можливість історикам переносити в суспільство ідеї еволюції Ч. Дарвіна: виживання найсильніших, неминучість розширення ареалу їх проживання, поширення там їх більш прогресивних порядків і т.п. Книга кембриджського